

Warszawa, 7 października 2025 r.

Sz. P.

Katarzyna Ueberhan

Przewodnicząca

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny

**Opinia organizacji pozarządowej - Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę - o projekcie ustawy o zawodzie
psychologa i samorządzie zawodowym psychologów - druk nr 1344**

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę jest organizacją pozarządową o charakterze non-profit, której celem jest ochrona dzieci przed krzywdzeniem oraz pomoc dzieciom krzywdzonym, ich rodzinom i opiekunom. Od 34 lat prowadzimy działania na rzecz poprawy sytuacji dzieci doświadczających krzywdzenia. Jednym z naszych najważniejszych działań świadczonych od początku powołania Fundacji jest pomoc psychologiczna dla dzieci i młodzieży. Mając na uwadze powyższe chcemy wskazać, iż niezbędne jest uregulowanie prawne zawodu psychologa, w tym stworzenie prawidłowo funkcjonującego samorządu zawodowego. Obecnie obowiązująca ustawa od lat nie spełnia swojej funkcji regulacyjnej, co powoduje, że w tak ważnym obszarze jak zdrowie psychiczne obywateli, w tym najmłodszych, możliwe jest szereg nieprawidłowości i naruszeń w świadczeniu pomocy psychologicznej. Wobec powyższego Fundacja pozytywnie ocenia stworzenie projektu ustawy i jej procedowanie, zwłaszcza uwzględnienie części uwag Fundacji wskazanych na etapie konsultacji społecznych.

Po uważnym zapoznaniu się z aktualnym projektem ustawy o zawodzie psychologa oraz samorządzie zawodowym psychologów (druk nr 1344) zwanym dalej Projektem Fundacja pragnie zwrócić uwagę na kwestie wymagające legislacyjnego dopracowania:

1. Dokumentacja - definicja zaproponowana w ustawie jest zbyt szeroka, tym samym niefunkcjonalna. Nie uwzględnia wypracowanej praktyki oraz teorii psychologii. Projekt proponuje następującą definicję - " zbiór wszystkich materiałów zebranych w związku z udzielaniem przez psychologa świadczeń psychologicznych" (art. 2 ust. 1). Z doświadczeń Fundacji wynika, że psychologowie dzielą dokumentację na materiały ogólne oraz materiały surowe np.: testy psychologiczne. Konsultantka Krajowa Psychologii Klinicznej w zakresie dokumentacji psychologicznej, również postuluje, aby dokumentacja psychologiczna składała się z dwóch części ogólnej - całościowa opinia psychologiczna lub/i efekt psychologicznej konsultacji diagnostycznej lub terapeutycznej i szczegółowej - zawierającej notatki psychologa, kwestionariusze i protokoły badania, arkusze odpowiedzi, wytwory pacjenta oraz wszelkie inne liczbowe i jakościowe wyniki

badania psychologicznego. Przy czym ta ostatnia nie jest udostępniana. Ponadto definicja zawarta w art. 2 ust. 1 nie jest skorelowana z art. 28, gdzie uregulowany jest zakres oraz dostęp do dokumentacji. Wprawdzie z dostępu do dokumentacji zostały wyłączone arkusze testów oraz notatki psychologa o znaczeniu krótkotrwałym, ale brak odniesienia się do tych materiałów w definicji dokumentacji będzie powodować trudności interpretacyjne. Zasadne jest, aby definicja została doprecyzowana, w tym uwzględniała podział na dokumentację ogólną i surową oraz zakaz udostępniania dokumentacji surowej co wpłynie na spójność projektowanej ustawy.

2. Ochrona małoletnich - brak zapisów chroniących małoletnich korzystających z usług psychologa w postaci wymogu dostarczenia informacji o niekaralności psychologów pracujących z małoletnimi z Krajowego Rejestru Karnego oraz możliwości instytucji zawieszenia wykonywania zawodu na czas toczącego się postępowania dyscyplinarnego lub innego: karnego, cywilnego, administracyjnego. Brak ten powoduje sprzeczność projektu z ustawą z dnia 13 maja 2016 o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Postulujemy o wprowadzenie w/w zapisów.
3. Przesłuchanie małoletniego - w art. 71, 72.1 i art. 81 Projektu regulujących postępowanie dyscyplinarne wobec psychologa brak jest specjalnego chroniącego trybu dla dzieci pokrzywdzonych występujących w roli świadków w tym postępowaniu. Będzie to generować sytuacje, w których dziecko będzie zeznawało bezpośrednio przed komisją dyscyplinarną w obecności obwinionego, przeciwko któremu toczy się postępowanie. Co więcej, postępowanie dyscyplinarne ma kilka etapów i możliwe będzie wielokrotne uzyskiwanie informacji od dziecka świadka, przez różne organy dyscyplinarne. Postulujemy o wprowadzenie przepisów analogicznych do zawartych w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym wobec nauczycieli zawartych w art. 85 h ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Fundacja konsekwentnie zgłaszała te uwagi na etapie konsultacji społecznych, ustawodawca wskazał, że ją uwzględnił poprzez zapis, że do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Nie można się zgodzić z tym rozwiązaniem. Postępowanie dyscyplinarne i postępowanie karne znacznie się różnią w uprawnieniach, możliwościach organizacyjnych oraz kompetencjach. Organy dyscyplinarne dopiero tworzonego samorządu zawodowego nie mają przygotowania i zaplecza organizacyjnego, aby odpowiednio stosować przepisy art. 185 a i następne kpk. Taki zapis może spowodować rozdzwięk między teorią zapisaną w ustawie, a praktyką jej realizacji, czego koszty będą ponosić jedynie małoletni będący świadkami w postępowaniach dyscyplinarnych. Zasadnym jest wprowadzenie rozwiązania wzorowanego na postępowaniu dyscyplinarnym nauczycieli opartego na art. 185 a kpk, a jednocześnie uwzględniającego możliwości organów dyscyplinarnych zawodu psychologa.

4. Superwizja psychologa – projekt reguluje obowiązek rozwoju zawodowego psychologa wprowadzając 5 letnie okresy oceny i system punktowy w art. 29. Niezrozumiałym jest brak uwzględnienia, w tym systemie punktów za superwizję. W praktyce będzie to oznaczało, iż można realizować rozwój zawodowy jedynie przez szkolenia, przy pominięciu superwizji. Praktyka Fundacji pokazuje, że superwizja jest jednym z filarów rozwoju zawodowego psychologa i psychoterapeuty, będąc jednocześnie gwarantem prawidłowości i bezpieczeństwa realizowania zawodu psychologa. Zasadne jest wprowadzenie do punktowanej puli działań rozwoju zawodowego psychologa poddawanie się regularnej superwizji.
5. Opiniowanie psychologiczne - sformułowane w art. 23 ust. 2 pkt. 2 opiniowanie psychologiczne wymaga doprecyzowania. Ma ono polegać na opisie aktualnego funkcjonowania psychologicznego odbiorcy świadczeń psychologicznych, sporządzonym pisemnie na podstawie przeprowadzonego badania psychologicznego. Termin “badanie psychologiczne” pojawia się po raz pierwszy i jedyny w tym zapisie i nie jest zrozumiały. Analiza porównawcza zapisu o opiniowaniu psychologicznym oraz opisanego w tym samym artykule pkt. 3 orzekania psychologicznego prowadzi do wniosku, że opiniowanie będące prostą informacją o aktualnym funkcjonowaniu pacjenta jest bardziej skomplikowaną i wymagającą czynnością niż orzekanie na potrzeby sądownictwa, orzecznictwa rentowego itp., co wydaje się niezasadne i nadmierne. Potrzeba również doprecyzować okoliczności, w których odbiorca świadczeń (lub jego prawny opiekun) może wymagać opinii o funkcjonowaniu psychologicznym. Jak wskazuje doświadczenie Fundacji, rodzice/opiekunowie prawni będący w konflikcie o opiekę nad dzieckiem potrafią sparaliżować funkcjonowanie instytucji żądaniem informacji o funkcjonowaniu dziecka. Zaproponowana treść niesie zatem ryzyko wielokrotnego opiniowania na każde żądanie, szczególnie w sytuacji konfliktu między rodzicami lub przemocą domową.
6. Prawo do świadczenia psychologicznego bez zgody - w art. 25 ust. 2 uregulowane jest zgoda na udzielanie świadczeń psychologicznych małoletnim i osobom ubezwłasnowolnionym. Regulując zawód psychologa warto wziąć pod uwagę przepisy lub projekty legislacyjne mogące wpływać w przyszłości na zawód psychologa, takim może być udzielenie postulowane przez RPD 1 do 3 świadczeń psychologicznych małoletnim powyżej 13 r.ż. bez zgody rodzica/opiekuna prawnego.

Z poważaniem

Renata Szredzińska

prezesa zarządu

Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę